

Foto-laboratorij

Foto-laboratorij Arhiva Hrvatske akademije radio je do početka srpnja 2021. kada je djelatnik otišao u mirovinu. Izrađivane su fotografije, reprodukcije rukopisa i fotografiranje dokumenata za Upravu Akademije, Arhiv i njegove korisnike, akademijine razrede, Knjižnicu Akademije, Strossmayerovu galeriju, te za potrebe akademijine izdavačke djelatnosti i za potrebe akademika.

Fotografirane su sve prostorije i sav inventar svih akademijinih zgrada koje su predviđene za obnovu nakon potresa i služe kao pomoć za pripremu projekata za njihovu obnovu. Ukupno je načinjeno oko 1000 snimaka.

Obavljeno je snimanje 11 događaja (znanstveni skupovi, razna primanja i predavanja) i digitalno obrađeno 250 snimaka.

Za potrebe komemoracija akademika napravljene su 4 fotografije velikog formata.

Za potrebe stranaka Arhiva obavljeno je 50 fotografiranja i digitalnih obrada snimaka.

Programske i radne zadatke obavio je Goran Kos.

KNJIŽNICA

Osoblje, organizacija rada, sudjelovanje na skupovima i suradnja s drugim ustanovama

Tijekom 2021. u Akademijinoj Knjižnici radilo je 11 knjižničara na neodređeno vrijeme te 1 na određeno vrijeme. Od 1. siječnja 2021. funkciju vršitelja dužnosti upravitelja Knjižnice obavlja dr. sc. Marinko Vuković. Na neodređeno vrijeme radili su sljedeći knjižničari: 3 knjižničarske savjetnice – Dina Mašina Delija, Kristina Polak Bobić i Tamara Runjak, 2 više knjižničarke - dr. sc. Zrinka Vitković i Nataša Daničić i 5 diplomiranih knjižničara - Damir Horvat, Tomislav Kukulja, Hana Burek, Anja Tkalec i Jelena Prekrtić, 2 pomoćna knjižničara - Goran Matić i Željko Ovčariček, te 1 sistemski dipl. knjižničar Marko Tot. Elena Palčić radila je na određeno vrijeme do početka lipnja 2021., kao zamjena za pomoćnu knjižničarku Ljiljanu Bugarin koja je bila na bolovanju. Obavljala je i administrativne poslove u Znanstvenom vijeću za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava, na okruglim stolovima Vijeća i na transkripciji knjiga u nakladničkom nizu Modernizacija prava. Dina Mašina Delija je od 10. svibnja 2021. na porodiljnom dopustu. Pomoćna knjižničarka Lj. Bugarin je otišla u mirovinu 5. prosinca 2021. Zatražena je popuna sistematiziranog radnog mjesta pomoćnog knjižničara, odgovor se još uvijek čeka.

Radi potreba izrade projekata za obnovu zgrade Knjižnice Akademije, zbog oštećenja nastalih u potresu 2021., obavljeno je fotografsko snimanje svih prostorija s inventarom i knjižnom građom. Sve su fotografije numerirane i napravljene su poveznice s prostorijama na nacrtu zgrade. Napravljena je izmjera cjelokupne knjižne građe u dužnim metrima i procjena potrebne površine za smještaj cjelokupnog namještaja i opreme za privremeni smještaj dok bude trajala obnova. Podatci su kao izvješća poslani Odboru za obnovu zgrada Akademije. Ove su poslove obavili Marinko Vuković i fotograf Akademije Goran Kos.

Javnom nabavom financiranom od Ministarstva kulture nabavljena je oprema za pakiranje, zaštitu i selidbu cjelokupne knjižne građe Knjižnice i Zbirke inkunabula i ostalih zaštićenih zbirki u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za smještaj u privremene čuvaone.

Pojedini djelatnici sudjelovali su u radu povjerenstava i radnih tijela Hrvatskoga knjižničarskog društva (HKD). D. Mašina Delija je potpredsjednica Odbora za nakladničku djelatnost,

glavna urednica niza *Elektronička izdanja HKD-a*, članica Radne grupe za društvene medije. Na sastancima Matične službe za visokoškolske i specijalne knjižnice u NSK redovito su prisustvovali D. Horvat i T. Runjak. T. Runjak je članica i zamjenica predsjednice Komisije za povijest knjige i knjižnica Hrvatskog knjižničarskog društva. Aktivno je sudjelovala u radu 46. virtualne izvještajne Skupštine HKD-a kao delegat i član Komisije za povijest knjige i knjižnica, održane 6. prosinca 2021. Članica je Upravnog odbora Zagrebačkog knjižničarskog društva. Z. Vitković je članica Komisije za povijest knjige i knjižnica. M. Tot je član promatrač Komisije za autorsko pravo i otvoreni pristup.

M. Tot imenovan je 15. ožujka 2021. mentorom za praksu studenata Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. U 2021. bilo je 22 studenata na praksi u Knjižnici HAZU. Također M. Tot je sudjelovao u radu konzorcija CLARIN HR.

Zvanje knjižničarskog savjetnika dodijeljeno je K. Polak Bobić, T. Runjak i D. Mašini Deliji.

Z. Vitković obranila je doktorsku disertaciju pod naslovom *Kulturološko-tekstne značajke Drugoga novljanskog brevijara na primjeru njegova sanktorala* specijaliziravši se za pitanje pisarske prakse u kasnosrednjovjekovnim hrvatskoglagoškičkim liturgijskim kodeksima.

Tijekom godine knjižničari su prisustvovali i izlagali na domaćim skupovima, radionicama, predavanjima, online skupovima i webinarima: 10. ožujka, slušanje webinaru CSSU-a *Mentoring i praksa – izazovi i rješenja* (M. Tot, T. Runjak); 16. ožujka, webinar CSSU-a *Bibliometrijski pokazatelji u vrednovanju znanstvene produktivnosti: izrada potvrda o indeksiranosti i citiranosti radova znanstvenika* (D. Mašina Delija, J. Prekrtić, Z. Vitković); 18. - 20. ožujka, međunarodna konferencija *Solidarnost u kulturi: zaštita kulturne baštine u kriznim uvjetima* (N. Daničić, Z. Vitković); 31. ožujka, online konferencija *Kroz online pustinju i prašumu: trilogija - Digitaliziraj me!* (ZKD forum) (K. Polak Bobić, N. Daničić); 6. travnja, webinar *Podne manje kvarat: utorkom o otvorenoj znanosti / Ana Marušić i Vedran Katavić: Znanstvena čestitost u kontekstu otvorenosti*, Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru (N. Daničić); 14. - 17. travnja, online konferencija *Digital Humanities and Neo-Latin Studies* (T. Runjak); 24. travnja, sudjelovanje u osmišljavanju i manifestaciji programa za uključivanje Knjižnice HAZU u poseban program *Noć knjige 2021. – godina čitanja u Hrvatskoj* (D. Mašina Delija, Z. Vitković, N. Daničić, K. Polak Bobić, J. Prekrtić, A. Tkalec); 28. i 29. travnja, *Dani e-infrastrukture Srce DEI 2021* (N. Daničić, Z. Vitković); 4. svibnja, *Uređivačke prakse časopisa i trendovi razvoja*, *Podne manje kvarat: utorkom o otvorenoj znanosti - serija online besplatnih predavanja na temu otvorene znanosti i znanstvene komunikacije*, Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru (N. Daničić); 6. i 7. svibnja, *Deseti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata* (D. Mašina Delija, K. Polak Bobić, T. Runjak, M. Tot, N. Daničić, Z. Vitković); 11. svibnja, slušanje webinaru *Research and digital cultural heritage: new impact horizons* (M. Tot); 24. svibnja, webinar *Knjižnice i turizam* (Z. Vitković); 27. svibnja, slušanje webinaru *Public libraries as centres of European cities - are they also on the European agenda?* (M. Tot); 9. lipnja, slušanje webinaru *Crossref update: The Road Ahead* (M. Tot); 16. lipnja, webinar *Upotreba aplikacije za videokonferencije na primjeru platforme Zoom* (T. Runjak); 23. - 25. lipnja, slušanje konferencije *50th Annual Online Conference LIBER 2021*. (M. Tot); 15. - 17. rujna, slušanje konferencije *PUBMET2021: The 8th Conference on Scholarly Communication and Publishing in the Context of Open Science* (M. Tot, Z. Vitković); 17. rujna, *Obvezni primjerak – razvoj i uloga – drugi stručni skup o izgradnji, upravljanju i evaluaciji zbirki*, NSK (N. Daničić); 27. - 29. rujna, slušanje konferencije *CLARIN Annual Conference 2021* (M. Tot); 28. rujna, webinar *Digitalna pristupačnost u knjižnicama* (T. Runjak, Z. Vitković); 28. rujna, 18. listopada, 19. listopada i 30. studenoga, 11. CSSU online tečaj *Edukacija za primjenu*

Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: 3. ciklus (T. Runjak); 30. rujna - 2. listopada, izlaganje pod naslovom *Skupni katalog i digitalna zbirka HAZU - sve na jednom mjestu* na stručno-znanstvenom skupu 17. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica u sklopu konferencije *Digitalna transformacija i knjižnice u posebnim okolnostima* (A. Tkalec, J. Prekratić, M. Tot); 12. listopada, međunarodna konferencija o poticanju čitanja *Čitajmo da ne ostanemo bez riječi*, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske (N. Daničić); 13. - 15. listopada, prva međunarodna konferencija DARIAH-HR *Digital Humanities and Heritage*, na Sveučilištu u Zadru i u online formatu (A. Tkalec, J. Prekratić, M. Tot); 22. listopada, online seminar *Librarian leadership in the virtual age* (Springer Nature Events) (K. Polak Bobić); 27. listopada, online seminar *Knjižnica treba novo ruho* (ZKD forum) (K. Polak Bobić); 28. listopada, 16. međunarodni stručni skup *Knjižnica - središte znanja i zabave* (N. Daničić); 9. studenoga, slušanje Crossref webinar *Annual Meeting & Board Election #CRLIVE21* (M. Tot, K. Polak Bobić); 10. - 12. studenoga, slušanje webinar *Europeana 2021: Recover, Rebuild, Grow* (M. Tot, K. Polak Bobić, T. Runjak, N. Daničić); 22. studenog, webinar *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: objekti kulturne i prirodne baštine* (Z. Vitković); 29. studenoga - 1. prosinca, *Earthquake Damage Mitigation for Collections - three day training workshop*, Conservation and Restoration Department of the Arts Academy in Split and Museum Documentation Center (N. Daničić); 30. studenog, webinar *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: stara i rijetka tiskana i rukopisna građa* (Z. Vitković, T. Runjak); 3. prosinca, online znanstveno-stručni skup *Prof. dr. sc. Antun Bauer—muzeolog i donator uz 110. godišnjicu rođenja* (Vukovar, 1911.–Zagreb, 2000.) (A. Tkalec); 7. prosinca, virtualni skup DARIAH DAY 2021 (A. Tkalec).

Stručni radovi: interni priručnik *Upute za katalogizaciju stare monografske građe (antikvarne) u novom programu INDIGO* za Knjižnicu HAZU i za sve korisnike-katalogizatore u programu INDIGO (T. Runjak, A. Tkalec); kraći tekst *Knjižnica HAZU - nekad i danas* za Facebook rubriku Zagrebačkog knjižničarskog društva Knjižnice grada Zagreba (T. Runjak).

Recenzentski radovi: stručna recenzija monografije Kristine Judaš *Inkunabule u fondu Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu* za natječaj za Zakladu HAZU (T. Runjak)

Zbog pandemije koronavirusa posjeti organiziranih grupa Knjižnici Akademije bili su rijetki. Knjižnicu i Sobu nobelovaca posjetili su 6. listopada 2021. učenici 6. razreda OŠ Ivane Brlić Mažuranić iz Zagreba (M. Tot).

Svi su zaposlenici Knjižnice sudjelovali u praćenju i radu Zagrebačkog knjižničarskog društva, Hrvatskog knjižničarskog društva, Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Također su sudjelovali u ostalim knjižnim manifestacijama: Interliber, Mjesec hrvatske knjige. Pratili su rad drugih Akademijinih jedinica (izložbe, skupovi, predstavljanja knjiga i dr.).

Priredbe, izložbe, predavanja i radionice

Knjižnica je u siječnju 2021. u prostoru Knjižnice Akademije priredila redovitu izložbu *Nakladnička djelatnost u 2020. godini*. Katalog je izradila K. Polak Bobić, a postav je napravio T. Kukulja.

Priređena je izložba *2021. - godina čitanja u Hrvatskoj*. K. Polak Bobić i N. Daničić izradile su koncept izložbe, izabrale eksponate, postavile ih u vitrine, izradile legende i plakate. Tema izložbe je predstavljanje Akademijinog književnog časopisa *Forum*.

Priređena je izložba povodom *Svjetskog dana knjige / Noć knjige* 23. travnja 2021. na temu *Ljekovita moć pučke medicine*. Koncept su izradile K. Polak Bobić, N. Daničić i D. Mašina Delija, izbor knjiga su napravile K. Polak Bobić i T. Runjak. Na pripremi, postavu

u vitrine i na stalke, izradi virtualne zbirke u DiZbi-ju, skeniranju i uploadu naslovnica, vodstvu posjetitelja u sklopu manifestacije Noć knjige radile su K. Polak Bobić, N. Daničić, D. Mašina Delija, T. Runjak.

Hibridna programska platforma INDIGO za DiZbi.HAZU - knjižnični katalog i digitalni repozitorij

Knjižnica je u 2021. radila vrlo složene i brojne poslove uređivanja baze podataka za skupni katalog čitave Akademije (A. Tkalec, J. Prekratić).

Tijekom godine obavljeno je sljedeće: ukupno je stvoreno novih zapisa u Indigu 3.850, od kojih je 1.161 s digitalnim objektima; ukupno je stvoreno novih zapisa u Indigu za Središnju knjižnicu HAZU 2.031, od kojih je 585 s digitalnim objektima; ukupno je ispravljeno/promijenjeno 24.015 zapisa, od kojih je 11.510 s digitalnim objektima; ukupno je ispravljeno/promijenjeno u Središnjoj knjižnici HAZU 19.392 zapisa, od kojih je 9.845 s digitalnim objektima; stvoreno je 290.195 koncepata, ispravljeno/promijenjeno je 91.162 koncepta; semantički je obogaćeno ili nadopunjeno 11.518 zapisa za osobe, od kojih u Središnjoj knjižnici HAZU 7.345; dedupliciranih BIB zapisa je 5.531; objavljeno je 10 virtualnih zbirki; rekatalogizirano je 34 AI serije; revidirano je 1.280 zapisa Čitaonice; kroz modul posudbe je stvoreno tj. posuđeno/vraćeno 290 jedinica; stvoreno je 12.233 holdinga u Središnjoj knjižnici (od kojih su 10.303 holding zapisa dodana zapisima iz rare).

Intenzivno se radilo na deduplikaciji i semantičkom obogaćivanju zapisa iz normativne baze podataka o osobama. Identifikatori iz svjetskih i domaćih normativnih baza podataka za osobe - VIAF, ISNI, LC, DNB, CERL, Thesaurus.hr, NSK, CROLIST, online Hrvatski biografski leksikon i Hrvatska enciklopedija LZMK - unošeni su u DiZbi.HAZU i oni će omogućiti povezivanje stranih i domaćih baza podataka putem imena i prezimena osobe kao pristupnice. Tijekom godine promijenjeno je 11.518 zapisa. Na dan 9. prosinca 2021. normativna baza osoba brojila je 145.113 osoba. Na semantičkom obogaćivanju radili su T. Kukolja, Ž. Ovčariček, G. Matić te povremeno svi ostali katalogizatori.

Aktivno se sudjelovalo u prilagodbi i razvijanju novog programa i uvođenju novog modela poslovanja za potrebe knjižničara u Akademiji te usavršavanje postojećih modela poslovanja. (A. Tkalec, J. Prekratić)

Na portalu DiZbi.HAZU objavljene su virtualne zbirke: *Zbirka gradišćanskohrvatske pisane baštine* (361 zapis) i Spomenička zbirka Mirka Dražena Grmeka *Povijest znanosti slavenskih naroda* (104 zapisa). (T. Runjak, A. Tkalec) Također su izrađene i objavljene virtualne zbirke: *Akademijina izdanja*, *Ljekovita moć pučke medicine*, *Ljetopis*, *Rad i Bulletin za likovne umjetnosti*. (K. Polak Bobić)

Izrađivani su bibliografski zapisi/obrade izdanja koje je objavila Akademija, kojima je Akademija suizdavač, koja su izašla potporom HAZU i potporom Zaklade HAZU, te su izrađivane godišnje bibliografije tih izdanja. Obavljala se katalogizacija, uređivanje i održavanje zbirke Akademijina izdanja – izrada zapisa za nove knjige pristigle tijekom godine u Knjižnicu u bazi INDIGO, grafička obrada PDF-ova za upload i objavu u DiZbi-ju, izrada i sređivanje normativnih zapisa, inventarizacija, signiranje i tehnička obrada svakog primjerka. Ubacivanje i sređivanje PDF-ova novih Akademijinih izdanja novodigitaliziranih starijih izdanja te objava u Digitalnoj zbirci DiZbi.HAZU, te izrada i sređivanje virtualnih zbirki. Od toga je izrađeno 727 nova zapisa, 238 zapisa u normativi osoba i 33 zapisa u normativi korporativaca. (K. Polak Bobić)

Tomislav Kukolja je semantički obogatio 5.061 zapisa, unio 33.404 metapodataka, napravio 2.915 novih zapisa, na geolociranju mjesta napravio 465 zapisa, te uploadao 1.013 PDF članak iz Akademijinih izdanja.

Goran Matić je semantički obogatio ukupno 5.812 zapisa za osobe. U INDIG-u je radio barkodiranje, posudbu i upis članova. Ukupno je unio 21.510 metapodataka, a napravio je 2.472 zapisa.

Željko Ovčariček je semantički obogatio 4.573 zapisa, unio 19.381 metapodataka i napravio 1.238 novih zapisa. Na geolociranju mjesta je napravio 302 zapisa.

Kristina Polak Bobić je dodijelila 141 DOI broj za znanstvene i stručne radove u Akademijinim izdanjima.

Obavljani su poslovi prilagodbe metapodataka u sustavu INDIGO u cilju njihova sređivanja i ispravnog prikaza na korisničkom sučelju. Detektirani su i rješavani problemi vezani za dodjelu DOI oznaka. (K. Polak Bobić)

Svakodnevno se radilo na ispravcima u bazama manjih knjižnica koje su migrirane u novi program. Posebno se detaljno radilo s migriranim podacima iz knjižnica Odsjeka za povijesne znanosti u Zagrebu i Odsjeka za povijest hrvatske glazbe i prilagođavalo novom načinu poslovanja i obradi građe. (A. Tkalec, I. Zvonar, J. Prekrtić, L. Konfic)

Osmišljavani su prikazi podataka na korisničkom dijelu portala, te kako prilagoditi program za način unosa podataka kod postojećih različitih profila (dodavanje novih i ispravak starih polja, imenovanje labela, postavljanje polja u određeni redosljed, ujednačavanje svih profila kako bi se optimizirao rad). Sve se radilo uz svakodnevnu pomoć informatičara iz tvrtke ArhivPro d.o.o. (A. Tkalec, J. Prekrtić, D. Mašina Delija, M. Tot, K. Polak Bobić)

Radilo se na detektiranju i ispravljanju podataka iz prošlog programa i prilagođavalo novom načinu poslovanja. (A. Tkalec)

Izradile su se tablice za mapiranje normative uloga iz ISIS-a s ulogama u UNIMARC-u te u bazi INDIGO. (A. Tkalec)

Napravio se prijevod normative kronološke podjele za predmetnice na hrvatski jezik. (A. Tkalec, N. Daničić)

Radilo se na izradi i uređivanju kategorije virtualne zbirke. (A. Tkalec, T. Runjak, J. Ferber-Bogdan, I. Šamec Flaschar)

Započet je rad na deduplikaciji UDK. (A. Tkalec)

Osmišljena je i realizirana zbirka pod nazivom akademici i akademkinje. (A. Tkalec, J. Prekrtić i H. Burek)

Planirao se i realizirao novi način vođenja inventarizacije tj. realizirala se izrada inventarne knjige u digitalnom obliku, te izrada uputa za taj segment poslovanja. (A. Tkalec, J. Prekrtić)

Vodila se lista zadataka/problema koje treba riješiti i izrađeni su filteri sa zapisima koje treba ispraviti ili nadopuniti. (A. Tkalec)

Radilo se na dokumentima za prijedlog izgleda mrežne stranice DiZbi za korisnički dio portala. (A. Tkalec, J. Prekrtić, T. Runjak, K. Polak Bobić)

Izrađivao se prijedlog unosa skupnog fonda i prikaza polja vezne klase na korisničkom dijelu portala. Izrađivane su tablice za vođenje evidencije o deduplikaciji periodičkih publikacija svih jedinica uključenih u INDIGO. Radilo se na uvođenju u knjižnično poslovanje digitalne inventarne knjige, te se izradila uputa za izradu inventarne knjige. (A. Tkalec, J. Prekrtić)

Postignut je dogovor o budućem unosu serijskih publikacija tj. kooperativnoj katalogizaciji (I. Zvonar, A. Tkalec, J. Prekrtić)

U sklopu deduplikacije zapisa i sređivanje Akademijinih izdanja obavljeno je sljedeće: deduplikacija, pregledavanje i brisanje zapisa, preuzimanje, izrezivanje i ponovno slanje

datoteka u sustav, ispravljanje nepravilno izrezanih članaka, zamjenjivanje datoteka u slučaju bolje kvalitete kod starijih profila, globalne promjene (*global change*) oko milijun metapodataka u bazi, izrada opsežne evidencije svih Akademijinih izdanja s problemima koje treba riješiti i rada na ispravicima starih zapisa (A. Tkalec, J. Prekrtić, K. Polak Bobić, D. Mašina Delija), evidencija promjene svih naslova Rada HAZU, priprema Akademijinih izdanja za objavu na društvenim mrežama/webu/mailu, itd. (A. Tkalec, D. Mašina Delija, J. Prekrtić, K. Polak Bobić, T. Runjak, H. Burek, D. Horvat, M. Tot)

Provođena je rekatalogizacija, deduplikacija i sređivanje zapisa iz stare baze ISIS. Obavljena je provjera, dopunjavanje i ispravljanje zapisa koje su deduplicirali ostali kolege, uređivanje zapisa i tablica, te usklađivanje s normiranim oblicima. Broj dopunjenih i sređenih zapisa je 2107, dopunjenih i sređenih zapisa u normativi osoba je 245, zapisa u normativi korporativaca je 41, dedupliciranih i rekatalogiziranih zapisa je 886, pregledanih i provjerenih zapisa (dodavanje metapodataka) je 1275 (40). (K. Polak Bobić)

Glavni redaktor BIB baze za 7 knjižnica bila je D. Mašina Delija, a redaktor BIB zapisa iz baze knjižnice Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta bila je Z. Vitković.

Knjižnica je vodila mrežnu stranicu, Facebook i Instagram stranicu. Od svibnja 2021. urednica službene mrežne stranice Knjižnice te društvenih mreža Facebook i Instagram je J. Prekrtić, koja je osmislila sadržaj te uredila podstranicu Knjižnice na mrežnoj stranici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Knjižnica je vodila web stranicu i Facebook profil (D. Mašina Delija, J. Prekrtić), te za DiZbi.HAZU Facebook (objavljeno je 34 postova; ukupno 565 pratitelja) i Twitter profil (objavljeno je 15 twitova; ukupno 49 pratitelja), a za tematski portal Znameniti.hr Facebook (objavljeno je 15 postova, ukupno 75 pratitelja) i Twitter (objavljeno je 8 postova, ukupno 22 pratitelja). Uz ove dvije društvene mreže vodio se i Instagram (objavljeno je 3 posta, ukupno ima 114 pratitelja) (M. Tot). V. d. upravitelj M. Vuković odgovarao je na e-poštu knjižnice i prosljeđivao u rad drugim djelatnicima, a sistemski knjižničar M. Tot pratio je i odgovarao na e-poštu korisnika repozitorija DiZbi.HAZU i tematskog portala Znameniti.hr.

Sistemski knjižničar M. Tot održavao je računala u Knjižnici, obavljao jednostavnije popravke, ažurirao je postojeće softvere. Tijekom godine je izradio 4 backup kopije datoteka na serveru Knjižnice. Za veće kvarove opreme 7 puta je pozivan Akademijin sistem inženjer, a za restart servera 11 puta smo morali zvati akademijinog sistem inženjera jer je server imao problema sa napajanjem, koji je u 4. mjesecu riješen te od tada više nemamo problema sa serverom.

Sistemski knjižničar M. Tot obavljao je poslove sistem administratora virtualnog servera (VPS) dizbi.hazu.hr na SRCE-u te tehničke podrške za Crossref i dodjelu DOI oznaka.

Tijekom 2021. Akademijina je Knjižnica koordinirala rad repozitorija DiZbi.HAZU i sudjelovala u projektu Znameniti.hr o kojima se izvješćuje u posebnom poglavlju Ljetopisa *Digitalna zbirka HAZU*. Sudjelovalo se na radnim sastancima za projekte Znameniti.hr i DARIAH, te pripremali podatci za agregiranje i obavljala agregacija podataka u sklopu projekta Znameniti i sport (A. Tkalec, M. Tot).

Stanje i sređivanje knjižnog fonda u ostalim Akademijinim jedinicama u Zagrebu i Hrvatskoj

A. Tkalec i J. Prekrtić obavile su edukaciju za rad u programu za obradu knjiga i sređivanje knjižnice Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta. J. Prekrtić je održala online

edukaciju za računalnu obradu građe kolegici Lj. Biškup iz Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu. J. Prekrtić je izradila upute za unos i obradu novo pristiglih svezaka časopisa i ispravljanje starih zapisa serijskih publikacija i pregledavala i revidirala zapise kolegice Lj. Ugrinić iz Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru.

Izrađene su upute za preuzimanje zapisa iz baze NSK putem ICA modula u Indigu. (A. Tkalec, J. Prekrtić)

Izrađene su upute za monografsku publikaciju, jednorazinski opis za staru knjigu i uputa za unos podataka u holding zapise (A. Tkalec, T. Runjak).

Akademijina izdanja

Tijekom 2021. katalogizirano je sveukupno 84 sv. tiskanih Akademijinih izdanja i 2 e-knjige. (56 naslova knjiga i 28 sv. časopisa), (67) svezaka izdanja objavljenih uz potporu Zaklade Akademije (33 knjiga i 34 sv. časopisa) i 18 brojeva novina (Školske novine). Također je katalogizirano 5 sv. izdanja objavljenih pod pokroviteljstvom HAZU.

Dodijeljeno je (187) DOI oznaka.

Krajem 2021. Tomislav Kukulja i Željko Ovčariček su započeli reviziju Akademijinih izdanja.

Krajem godine K. Polak Bobić je sastavila Popis izdanja objavljenih u 2021., koji se redovito tiska kao prilog u Ljetopisu, a izrađuje zapise i za katalog izložbe Akademijinih izdanja za 2021., tj. izrađuje bibliografije za Ljetopis: *Popis izdanja HAZU objelodanjenih u 2021.*, *Popis izdanja objavljenih pod pokroviteljstvom Akademije u 2021.*, *Popis izdanja Zaklade HAZU pristiglih u Knjižnicu u 2021.*, *Popis Akademijinih izdanja objavljenih potporom Zaklade HAZU u 2021.*

Katalogizaciju, inventarizaciju, tehničku obradu, DOI, održavanje i nadzor podataka Akademijinih izdanja, tehničku obradu te komunikaciju s voditeljem i tehničkim urednicima Odjela za izdavačku djelatnost i izradu zapisa za web Odjela, suradnju s Akademijinim jedinicama i zavodima zbog dodjele DOI oznaka i objavu izdanja u Digitalnoj zbirci, obavlja knjižničarska savjetnica K. Polak Bobić.

Stalna je suradnja s tvrtkom *ArhivPro* na poslovima dodjele DOI oznaka i sređivanja za Crossref, detektiranja i rješavanja problema u Digitalnoj zbirci. (K. Polak Bobić)

Izgradnja ukupnoga knjižničnog fonda i razmjena publikacija (u svescima)

U 2021. fond Knjižnice ukupno je povećan za sveukupno 875 svezaka knjiga, časopisa i novina: 84 sv. Akademijinih izdanja (56 knjiga i 28 sv. časopisa); 67 sv. izdanja objavljenih uz potporu Zaklade HAZU (33 knjiga i 34 sv. časopisa); 5 izdanja pod pokroviteljstvom HAZU; 254 knjiga raznih izdavača; 408 svezaka časopisa, od toga su 233 sv. hrvatski časopisi; 39 sv. novina (dva naslova: *Vijenac*, *Zajedničar*) i 18 brojeva novina (*Školske novine*) uz potporu Zaklade HAZU.

Za sve potrebe nabave knjiga i pretplate časopisa Knjižnica je imala na raspolaganju 5.000,00 kn za čitavu godinu.

a) Razmjena

U razmjenu je poslano 480 knjiga hrvatskim institucijama.

Razmjenom su dobivena 134 sv. knjiga te 262 časopisa.

b) Kupnja

U 2021. kupljeno je 9 knjiga i 1 svezak časopisa (Vjesnik bibliotekara). Poslove prijema časopisa radila je J. Prekrtić.

c) Dar

Knjižnica je tijekom 2021. dobila na dar i obradila ukupno 111 svezaka knjiga, te 145 svezaka časopisa.

Obrada knjižničnog fonda

U 2021. izrađen je sveukupno 4.001 novi bibliografski kataložni zapis u novom programu INDIGO. Od tog broja 2.179 je izradila Knjižnica. Na katalogizaciji novih knjiga radila je H. Burek, a novih časopisa J. Prekrtić i E. Palčić. K. Polak Bobić obrađivala je Akademijina izdanja, izdanja Zaklade HAZU i publikacije izdane potporom HAZU, a T. Runjak stare knjige. Nije se radilo na retrospektivnoj katalogizaciji.

Na obradi zbirke periodičkih i serijskih publikacija je radio D. Horvat. Provedeno evidentiranje građe, koja spada u kulturno dobro (ono što je tiskano prije 1850.), temeljem Zakonom o knjižnicama, NN 17/2019. Građa je popisana, provjereno je fizičko stanje i potreba zaštite, ukupno 148 naslova novina i časopisa (817 svezaka građe). Od toga je 29 hrvatskih (107 sv.) i 119 stranih (710 sv.) naslova. Dio hrvatskih naslova je radi zaštite preseljen u trezor.

Radila se inventura građe periodike. Radi utvrđivanja stanja i provođenja potrebne zaštite započeto je s pregledom starog fonda hrvatske periodike (19. st. pa do kraja II. svjetskog rata). Pregledano je 300 signatura, evidentirano je stanje, potreba za zaštitom ili otpisom (zastarjelo, neupotrebljivo zbog oštećenja).

Usporedno s inventurom izvršena je redakcija bibliografskih zapisa stare hrvatske periodike i periodike kulturnog dobra. Zapisi su ažurirani, ispravljani i usklađeni sa stanjem fonda. Formirane su dvije virtualne zbirke stare periodike: Stare novine i časopisi do 1918. i Stare hrvatske novine 1919.-1945. Na ovim je poslovima radio D. Horvat. Ukupno je sadržajno obrađeno 3.561 zapis od kojih je 2.045 knjiga i 1.408 znanstvenih članaka. Na tom su poslu radile N. Daničić i A. Tkalec.

Formalnu i sadržajnu obradu starih i rijetkih knjiga radila je T. Runjak, koja je nastavila rad na redakturi (pregledavanje i uređivanje) migriranih ISIS zapisa za staru knjigu, popunjavanju zapisa svim kodovima i metapodacima koji nedostaju, ispravljanju pogrešnih polja i profila te izradi nepostojećih holdinga uz dodavanje barkodova. Za fond starih i rijetkih knjiga izrađeno je ukupno 550 bibliografskih zapisa, 263 holding zapisa i 90 zapisa za osobe.

Hibridna bibliografska baza koja uključuje zapise za digitalne objekte i kataloge knjižnica na dan 9. prosinca 2021. sadržavala je 289.551 zapisa. Od tog broja je 197.548 zapisa koji se odnose na knjižni fond središnje Knjižnice.

Na dan 9. prosinca 2021. normativne datoteke su sadržavale sveukupno zapisa: 1.974.360 normativnih zapisa (144.379 zapisa za osobe; 11.996 korporativnih tijela; 15.287 općih pojmova; 254.353 holding zapisa od čega 233.042 zapisa iz središnje Knjižnice).

Pokrenuo se OCR postupak na pojedine serije i veći broj zapisa kako bi zapisi bili pretraživi po tekstu. Objavljuju se holding zapisi za sve knjižnice na tjednoj bazi. (A. Tkalec).

Planira se revizija Akademijinih izdanja: izrada tablica sa signaturama Akademijinih serija, časopisa, monografija, detektiranje brojčanog i fizičkog stanja fonda.

Digitalizacija građe

Ukupna dobivena sredstva za digitalizaciju 2021. iznose 12.000 kuna, što uključuje 8.000 kuna dobivenih od Grada Zagreba i 4.000 kuna od Zaklade HAZU.

Sredstvima Grada Zagreba obavljena je digitalizacija časopisa Forum specijalnim skenerom, godišta 1964: br.1-6 i 1965: br. 1-6 (2.000 stranica).

Kako je i planirano, ostvarenim sredstvima Zaklade HAZU plaćen je zaostatak od 2.982 stranica za digitalizaciju Akademijinih rječnika i svezaka iz niza Hrvatski latinisti.

Početak 2021. na natječaj Zaklade HAZU prijavljen je program pod nazivom „Digitalizacija zaštićene kulturne baštine - zbirka Akademijinih izdanja, časopis Forum“ s traženim iznosom sredstava od 12.130,00 kuna. U studenom je stiglo rješenje kako program nije prihvaćen.

U listopadu 2021. na javni poziv Grada Zagreba prijavljen je program „Digitalizacija zaštićene kulturne baštine – Zbirka arhivskog primjerka Akademijinih izdanja: časopis Forum za god. 1971-1973“ s iznosom traženih sredstava 16.643,75 kuna.

Navedene prijave priredila i popunila J. Prekrtić.

Pomoć oko prijave projekta Zakladi za digitalizaciju Foruma pružale su A. Tkalec i J. Prekrtić.

Nastavlja se s projektom digitalizacije nakladničkoga niza *Djela JAZU*. Ponovno su zatražena sredstva od Ministarstva kulture i medija za digitalizaciju 26 svezaka (knj. 41 do 66) koji su objavljeni u periodu od 1930. do 1986. godine. Natječajnu dokumentaciju popunjavale su Z. Vitković i T. Runjak.

Otpis, uvez i zaštita građe

Zbog nedostatka sredstava nisu se uvezivale ni knjige ni časopisi u redovnom fondu.

Vežano uz planiranu rekonstrukciju zgrade Knjižnice i preseljenje knjižnog fonda izvršene su pripreme za otpis djela građe, starije periodike, kod koje je zbog loših uvjeta pohrane i djelovanja vlage došlo do većeg stupnja degradacije papira i nije za korištenje. Građa je pregledana, provjerena, popisana i izlučena iz fonda te pripremljena za postupak otpisa. Ukupno 5.892 sveska (67 signatura). Kod djela starijeg fonda detektirana je pojava gljivica. Izvršena je provjera stanja 125 signatura i izlučeno 363 sveska koji su popisani i pripremljeni za postupak otpis. Ove je poslove obavljao i vodio Damir Horvat.

Barkodirano je 4.086 svezaka knjiga. U nedostatku financijskih izvora knjige se nisu zaštićivale magnetskom zaštitnom trakom. (Ž. Ovčariček)

Na poslovima u spremištu radio je pomoćni knjižničar Ž. Ovčariček, koji je također vodio urudžbeni zapisnik Knjižnice. Pomoćni knjižničar G. Matić radio je također na barkodiranju knjiga.

Na info-pultu s korisnicima su radili G. Matić, Ž. Ovčariček i M. Tot.

Uporaba Knjižnice i davanje obavijesti

Radno vrijeme Knjižnice za korisnike bilo je od 9 do 15 sati. Knjižnica je do 30. studenoga 2021. imala 498 članova, od toga 17 novih koji su se po prvi puta upisali u Knjižnicu. Knjižnicu je posjetilo 1.273 korisnika, i to: 81 akademik, 496 interna korisnika, 488 vanjska korisnika, 99 studenata, 109 umirovljenika. Iz spremišta je doneseno 1.832 sveska časopisa i knjiga, 61 svezak novina, a izvan Knjižnice posuđeno je 176 knjiga. (Ž. Ovčariček, G. Matić)

Radno vrijeme za korisnike čitaonice Rara bilo je od 9 do 15 sati. Svakodnevno su pružane specijalizirane stručne informacije o trezorskoj građi, njezinom korištenju svim zainteresiranim znanstvenicima i stručnjacima iz zemlje i inozemstva usmenim, telefonskim i elektroničkim putem. Trezorska zbirka je tijekom godine imala 55 korisnika za koje se iz trezora donijelo 72 knjige te je napravljeno 47 snimaka stare i rijetke građe. Dežurstvo i rad s korisnicima trezorske građe obavljala je T. Runjak.

O Akademiji i Akademijinim izdanjima i fondu općenito dano je sveukupno oko 500 složenih i jednostavnijih usmenih i telefonskih informacija te odgovora elektroničkom poštom. Rad s korisnicima obavljali su svi diplomirani i pomoćni knjižničari, te v. d. upravitelj Knjižnice M. Vuković.

Zbirka starih i rijetkih knjiga (trezor)

U trezoru su obavljani redoviti poslovi: ulaganje i preslagivanje knjiga i nadzor nad zbirkom. Započelo se s barkodiranjem trezorske građe. Redovito su praćeni mikroklimatski uvjeti te je vođena evidencija o temperaturi i vlazi, dolasku servisera vatrodajavnog i alarmnog sustava. Zbog kvara mikroklimatskog sustava, stanje u trezoru i dalje nije bilo zadovoljavajuće, osobito u ljetnim mjesecima. Nabava separatne klime za trezor koja bi riješila problem s previsokom temperaturom i vlagom u ljetnim mjesecima putem natječaja Ministarstva kulture i medija RH nije odobrena. (T. Runjak)

Konzervatorsko-restauratorski radovi na kulturnom dobru iz Zbirke starih i rijetkih knjiga

U okviru financiranja programa javnih potreba u kulturi RH u 2021. Knjižnica je pripremila svu potrebnu natječajnu dokumentaciju za natječaje Ministarstva kulture i medija iz Programa zaštite i očuvanja pokretnih kulturnih dobara za konzervatorsko-restauratorske radove na registriranom kulturnom dobru na 2 knjige. Tako su sredstvima Ministarstva kulture i medija restaurirane:

- 1. knjiga *Symma navka christianskoga* autora Petra Kanizija, Rim, 1583.(Signatura R-1630). Knjiga se nalazi unutar zaštićenog fonda Zbirka knjiga 16. stoljeća u Knjižnici HAZU (registrirano kulturno dobro pod oznakom Z-5643, 6. lipnja 2012.) u iznosu od 15.000,00 kn;
- 2. knjiga *Molitvene knysicze* Nikole Krajačevića, Požun, 1640. (signatura R-765). Knjiga se nalazi unutar zaštićenog fonda Zbirka knjiga 17. stoljeća u Knjižnici HAZU (registrirano kulturno dobro pod oznakom Z-5661, 19. lipnja 2012.) u iznosu od 13.000,00 kn.

Konzervatorsko-restauratorske radove na obje knjige obavila je restauratorska radionica MK knjigovežnica i kartonaža d.o.o., Voćarska 106, Zagreb (vlasnik Mario Kauzlarić). Radovi su izvršeni kvalitetno, u roku i po pravilima struke. Knjige su vraćene Knjižnici 23. studenoga 2021. (T. Runjak)

Digitalizacija zaštićene knjižne građe

Digitalizirane su 3 knjige iz trezora sredstvima korisnika koje su stavljene u digitalni repozitorij s metapodacima: 1. zbirka pjesama *Juvenilia* Josipa Ljubića Dinkova, Zagreb, 1888.; 2. historijska drama *Posljednji kralj* Josipa Ljubića Dinkova, Split, 1892.; 3. prigodna pjesma na latinskom jeziku posvećena Tadiji Smičiklasu *Carmen summa cum devotione dedicatum ... Herodoto Croatarum Thadaeo Smičiklas*. (T. Runjak)

Projekt zaštite kulturne baštine

Knjižnica se u siječnju 2021. odazvala na poziv Ministarstva kulture i medija RH na dodjelu bespovratnih financijskih sredstava za provedbu mjera zaštite kulturne baštine oštećene u potresu 22. ožujka 2020. na području Grada Zagreba i prijavila projekt: *Provedba mjera zaštite: Zbirka inkunabula i ostale zaštićene zbirke u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* (voditeljica projekta: T. Runjak, administratorica projekta: A. Tkalec). Projekt je odobren, a 21. svibnja 2021. potpisan je Ugovor Hrvatske akademije s Ministarstvom kulture i medija RH o dodjeli bespovratnih financijskih sredstava za operacije

koje se financiraju iz Fonda solidarnosti Europske unije u iznosu od 345.000,00 kuna (s PDV-om). Realizacija projekta teče prema planu. U studenom je realizirana prva faza: nabava materijala za pakiranje i preventivnu zaštitu knjižne građe, sprovedena je javna nabava i nabavljeno je 800 arhivskih kutija od beskiselinske ljepenke u tri različite veličine u koje će se pakirati građa, naljepnice za obilježavanje kutija te 90 aluminijskih sanduka za prijenos do privremene čuvaone.

Obrazloženje prijave projekta:

Knjižnica HAZU posjeduje pet zbirki koje su registrirano kulturno dobro. Zbirke predstavljaju vrijednu knjižnu građu u nacionalnom, europskom i svjetskom kontekstu. Cjelovita obnova zgrade, koja slijedi, nalaže provedbu hitnih mjera preventivne zaštite knjižne građe, a napose zbirki koje su registrirane kao zaštićeno kulturno dobro. Ovom projektnom prijavom obuhvaćene su mjere hitne preventivne zaštite u svrhu pripreme za evakuaciju te evakuacija zaštićenih zbirki Knjižnice HAZU u svrhu sigurne privremene pohrane za vrijeme predstojeće cjelovite obnove Knjižnice HAZU.

Besplatna distribucija Akademijinih izdanja

U svrhu besplatne distribucije Akademijinih izdanja članovima Akademije poslana su 2 popisa s 33 naslova. Akademija je darovala drugim institucijama 48 svezaka. Na poslu distribucije Akademijinih izdanja radio je T. Kukulja.

Knjižnični odbor

Knjižnični odbor tijekom 2021. nije se sastajao, ali postojala je stalna suradnja s predsjednikom Knjižničnoga odbora akademikom Markom Pećinom. Bilo je mnogo tema o kojima je Knjižnica izvješćivala ili se konzultirala s predsjednikom Knjižničnog odbora: posljedice potresa u Knjižnici, financiranje poslovanja Knjižnice i Digitalne zbirke HAZU, rad s korisnicima u uvjetima pandemije, izvješće o problemima s plijesni u podrumskom spremištu i trezoru Knjižnice, o pripremama za selidbu i obnovu zgrade Knjižnice HAZU, o novom zapošljavanju nakon odlaska stručnog osoblja u mirovinu, odlaska u druge ustanove i na porodiljni dopust.

DIGITALNA ZBIRKA HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI (DIZBI.HAZU)

U radu na hibridnoj platformi DiZbi.HAZU za digitalni repozitorij i središnji Akademijin knjižnični katalog tijekom 2021. sudjelovalo je 17 Akademijinih jedinica: Arhiv za likovne umjetnosti, Gliptoteka, Hrvatski muzej arhitekture, Knjižnica, tri jedinice Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe: Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Odsjek za povijest hrvatske književnosti, Odsjek za povijest hrvatske glazbe, Strossmayerova galerija starih majstora, Jadranski zavod, Odsjek za povijest medicinskih znanosti, Zavod za znanstveni rad u Varaždinu, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, Kabinet grafike, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru i Zavod za povijesne znanosti u Zadru, Zavod za povijesne znanosti u Zagrebu i Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara u Zagrebu.

Hibridna platforma DiZbi.HAZU jedina je takva programska platforma u Hrvatskoj. Nijedna druga znanstvena niti kulturna institucija nema zajednički programski sustav za knjižnični katalog i digitalni repozitorij. Nakon implementacije DiZbi.HAZU krajem 2019. Knjižnica je tijekom čitave 2021. imala puno posla oko sređivanja migriranih podataka,

deduplikacije istih zapisa iz digitalnog repozitorija i importiranog kataloga središnje Knjižnice te oko semantičkog obogaćivanja. Te poslove su obavljali uglavnom knjižničari središnje Knjižnice. Svakodnevno su kontaktirali tvrtku ArhivPro d.o.o. i surađivali na sređivanju slojevite strukture platforme. Radilo se na doradivanju, ispravcima, deduplikaciji bibliografskih zapisa, profila za unos podataka za knjižničnu građu (knjige, serije, časopise i članke), na ispravcima bibliografskih i normativnih zapisa, na deduplikaciji i semantičkom obogaćivanju zapisa o osobama. Na ovim zadacima najviše su radili Akademijini knjižničari iz središnje Knjižnice. U dijelu redakture vlastitih knjižničnih zapisa uključili su se knjižničari iz Odsjeka za povijesne znanosti u Zagrebu i Jadranskog zavoda. Svi poslovi su detaljnije opisani u poglavlju o Knjižnici u ovom broju Ljetopisa.

Broj korisnika Digitalne zbirke HAZU u 2021. bio je 37.180 (2020. 70.624), a pregledano je 409.228 stranica (2020. 740.736). U 2021. najviše je korisnika bilo s engleskog govornog područja, 12.300, a tek nešto manji broj, 11.602 korisnika, dolazi s hrvatskog govornog područja. Najviše se pristupalo *Diplomatičkom zborniku Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, Rječniku hrvatskoga ili srpskog jezika, svescima časopisa Arti musices, Ljetopisu Akademije i Diplomatičkom zborniku*.

Zbog pandemije koronavirusa i potresa u zgradu Knjižnice doselile su se neke jedinice Akademije, tako da je Knjižnica izgubila prostor za održavanje radionica i sastanaka pa se u 2021. nisu održavale edukativne radionice za korisnike *Upoznavanje s Digitalnom zbirkom HAZU*. Iz istih se razloga nisu održavali mjesečni sastanci DiZbi.HAZU tima u širem sastavu. U mjesecu studenom je održan jedan sastanak šireg DiZBi.HAZU tima putem platforme Microsoft teams na kojem je dogovoreno da će se u 2022. redovito održavati mjesečni sastanci tima putem online platforme. Tijekom čitave godine knjižničari su u užem sastavu svakodnevno razmatrali i testirali faze razvoja platforme INDIGO te rješavali pitanja unosa metapodataka.

Broj zapisa na platformi DiZbi.HAZU s danom 9. prosinca 2021.: u bibliografskoj bazi je 289.551 (2020. 286.771) bibliografskih zapisa, od toga 41.256 (2020. 40.583) zapisa s digitalnim objektima - knjige, članci i zasebni objekti (umjetničke slike, fotografije, mikrofilmovi, kazališne cedulje, rukopisi itd.). Deduplicirano je 5.529 zapisa.

Normativne baze: 1.974.360 normativnih zapisa (144.379 zapisa za osobe – 2020. 143.963; 11.996 korporativnih tijela – 2020. 11.957; 15.282 općih pojmova – 2020. 14.994; 254.353 holding zapisa od čega 233.042 zapisa iz središnje Knjižnice – 2020. 219.295 itd. U sustavu je pohranjeno više od 4,5 milijuna datoteka ukupne veličine oko 1,6 TB (korisničkih kopija koje su pripremljene za internet). Na virtualnom serveru na SRCU čuvaju se master datoteke.

Na platformi se nalazi 9 virtualnih izložbi: *Pablo Picasso; I. svjetski rat; Od tvornice do muzeja – Gliptoteka HAZU; Salon Ullrich – prva zagrebačka privatna galerija; The Strossmayer Gallery – Museo Correr 1942 Exchange; Igraonica Marin Getaldić; UNESCO-vi spomenici u Gliptoteci HAZU; Volja je kostur, želja je mišićje - Rudolf Valdec i Bela Csikos Sesia: anatomski atlas za umjetnike, Gliptoteka: Antička Salona*.

Ukupna dobivena sredstva za digitalizaciju 2021. iznose 17.000 kuna, što uključuje 8.000 kuna dobivenih od Grada Zagreba i 9.000 kuna od Zaklade HAZU.

Sredstvima Grada Zagreba obavljena je digitalizacija časopisa *Forum* specijalnim skenerom, godišta 1964.: br.1-6 i 1965: br. 1-6 (2.000 stranica).

Kako je i planirano, ostvarenim sredstvima Zaklade HAZU plaćen je zaostatak od 2.982 stranica za digitalizaciju Akademijinih rječnika i svezaka iz niza *Hrvatski latinisti*.

Početak 2021. na natječaj Zaklade HAZU prijavljen je program pod nazivom „Digitalizacija zaštićene kulturne baštine - zbirka Akademijinih izdanja, časopis *Forum*“ s traženim iznosom sredstava od 12.130,00 kuna. U studenom je stiglo rješenje kako program nije prihvaćen.

U listopadu 2021. na javni poziv Grada Zagreba prijavljen je program „Digitalizacija zaštićene kulturne baštine – Zbirka arhivskog primjerka Akademijinih izdanja: časopis *Forum* za god. 1971-1973“ s iznosom traženih sredstava 16.643,75 kuna.

Opis poslova po Akademijinim jedinicama

Akademijine jedinice koje surađuju u DiZbi.HAZU izvijestile su o svojem radu u 2021. sljedeće:

Arhiv za likovne umjetnosti

Na Digitalnoj platformi formirana je nova virtualna zbirka *Umjetnost na razglednicama* te su u njoj u 2021. postavljena 102 digitalna objekta. Novi digitalni objekti: knjiga *Slobodno crtanje* autora Milenka Gjurića, 1931. (37 stranica); crtača bilježnica Jerka Fabkovića iz Ostavštine Jerka Fabkovića (16 stranica); fotografije, Ostavština Marte Ehrlich Tompa (25 fotografija); 4 fotografije spomenika Indijancima Ivana Meštrovića iz Fototeke; crtača bilježnica Vane Radauša iz Ostavštine Vanje Radauša, 1930-te (72 stranice).

Arhiv za likovne umjetnosti HAZU i Arhiv Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu pripremili su i na platformu DiZbi postavili virtualnu izložbu *Volja je kostur, želja je mišićje* - Rudolf Valdec i Bela Csikos Sesia: anatomski atlas za umjetnike, <https://anatomija.hazu.hr/>. Autorice: J. Ferber Bogdan, A. Der-Hazarijan Vukić, dr. sc. D. Alujević, A. Novina; suradnici: izv. prof. dr. sc. S. Fatović-Ferenčić, izv. prof. art. T. Buntak, red. prof. art. D. Bakliža, izv. prof. art. D. Friščić; prijevod: G. Radočaj, travanj 2021.

Nastavljen je rad na prebacivanju baze likovnih umjetnika i izložaba iz Accessa na INDIGO platformu, kao i rad na sređivanju metapodataka i deduplikaciji umjetnika iz normative osoba.

Djelatnice Arhiva za likovne umjetnosti u 2021. su kroz niz izlaganja i članaka promovirale rad Digitalne zbirke HAZU:

Objavljeni radovi

- A. Der-Hazarijan Vukić, *Dvije akademije i jedna Anatomija: Izložbeno-koncepcijske interpretacije Anatomskeg atlasa Rudolfa Valdeca i Bele Csikosa Sesije*. U: @rhivi, 9/2021., 19.
- D. Alujević, A. Der-Hazarijan Vukić, J. Ferber Bogdan, A. Novina, *Plastička anatomija za umjetnike – Kontekstualizacija, interpretacija i kreativne derivacije arhivske građe*, Zagreb, ICARUS, 2021.
- J. Ferber Bogdan, A. Novina, *Projekt Plastička anatomija za umjetnike*. U: *Razvoj publike – digitalni alati i komunikacijske prakse u baštinskim ustanovama*, Zagreb, ICARUS, 2021., 30-32.

Izlaganja

- J. Ferber Bogdan, A. Der-Hazarijan Vukić, predavanje *Virtualna izložba Volja je kostur, želja je mišićje - Rudolf Valdec i Bela Csikos Sesia: Anatomski atlas za umjetnike*, u sklopu serije predavanja “Kreativna interpretacija arhivskih izvora”, u okviru međunarodnog CREARCH projekta, online, 10.3.2021.

- J. Ferber Bogdan, *Virtual exhibition Will is a skeleton; desire is muscles - Rudolf Valdec and Bela Csikos Sesia: an anatomical atlas for artists*, međunarodni stručni skup 6. ICARUS dani, Archives – borders, identities, reflections, 26.3.2021., online
- J. Ferber Bogdan, *Project Plastic anatomy - Rudolf Valdec and Bela Csikos Sesia: an anatomical atlas for artists*, Project CREARCH / završna konferencija - Reflections and main results, 28. listopada 2021., online

Hrvatski muzej arhitekture

U sklopu sudjelovanja na projektu *Znameniti.hr*, Hrvatski muzej arhitekture digitalizirao je i unio u repozitorij DiZbi.HAZU građu vezanu uz važne projekte sportske arhitekture arhitekta Ninoslava Kučana, Borisa Magaša i Radovana Nikšića – OAF Ninoslav Kučan, OAF Boris Magaš, OAF Radovan Nikšić - 88 digitalni preslika).

Jadranski zavod

Knjižnica Jadranskog zavoda je u DIZBI-katalogu sve svoje dosad objavljene knjižnične jedinice objedinila u svoju Pomorskopravnu zbirku. Tako da fond Zavoda bude vidljiv na jednome mjestu: <https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2004522>. Nastavljeno je s redakturom prethodno migriranih zapisa. Vršene su korekcije na svim onim jedinicama gdje je to bilo potrebno, u čemu su se razlikovale postavke stare aplikacije od zahtjeva ove nove platforme. Dopunjavani su metapodaci u zajedničkoj autorskoj, korporativnoj i predmetnoj normativi za autore koji su primarno zastupljeni u fondu Jadranskog zavoda, odnosno za predmetnice koje su detaljnije i specifične za ovo pravno i pomorsko stručno područje. Tim dopunama i deduplikacijom podržavamo ujednačavanje zapisa u normativnim datotekama online kataloga, odnosno repozitorija. Također je obavljen i unos podataka za novonabavljene publikacije.

Završen je unos u repozitorij DiZbi.HAZU, za posebnu zbirku Vladimir-Đuro Degan - zbirka knjiga i članaka, gdje se, osim bibliografskih podataka, dodaju i tekstovi obrađenih radova.

Odsjek za povijest hrvatskog kazališta

Digitalizacija muzejsko-kazališne zbirke: digitalizirana Zbirka kazališnih cedulja objavljena je kao posebna zbirka u Europeani <https://pro.europeana.eu/post/the-playbills-of-the-croatian-national-theatre-in-zagreb>.

Nakon implementacije knjižničnog kataloga i digitalnog repozitorija Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u zajednički programski sustav hibridne platforme DiZbi.HAZU (krajem 2021.) u Odsjeku za povijest hrvatskog kazališta započeto je katalogiziranje knjižne građe Muzejsko-kazališne zbirke Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta. U 2021. obrađeno je 1.900 publikacija.

Odsjek za povijest hrvatske književnosti

U 2021. digitalizacijski naponi Odsjeka za povijest hrvatske književnosti bili su usmjereni primarno prema izradi sigurnosnih kopija gradiva te reviziji i prikupljanju datoteka do sad odrađenih digitalizacijskih projekata. Provedeno je i uključivanje digitaliziranih datoteka fonda Društvo hrvatskih književnika (HR-AHAZU-KN-1) u izradu modela optimizacije procesa optičkog prepoznavanja znakova (OCR) u arhivskim informacijskim sustavima. Rezultat stvaranja ovog modela je optimizacija budućih digitalizacijskih projekata i povećanje informacijske vrijednosti digitaliziranih datoteka.

Strossmayerova galerija starih majstora

Slijedom planiranih aktivnosti na proširivanju ponude digitalnih sadržaja Galerije, u drugoj je polovici 2021. digitalizirano 47 primjeraka knjižnične građe (5 kataloga zbirki Strossmayerove galerije te 42 kataloga izložbi: ukupno 3.252 str.) u cilju zaštite izvornika, povećanja dostupnosti te osiguravanja informacijske podrške znanstveno-istraživačkim i stručnim aktivnostima djelatnika, kao i šire korisničke zajednice. Indira Šamec Flaschar pripremila je gradivo za snimanje vanjskom izvođaču, kao i popratnu dokumentaciju za provođenje cjelokupnog postupka. Naposlijetku, provjerila je cjelovitost isporučenog digitaliziranog paketa, usporednim pregledom izvornika i novonastalih datoteka presnimaka, te pripremila metapodatkovne profile za prijenos i unos pripadajućih podataka. Program je realiziran zahvaljujući novčanoj potpori Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U okviru institucijske hibridne programske platforme INDIGO za DiZbi.HAZU za digitalni repozitorij i za središnji Akademijin knjižnični katalog Šamec Flaschar vodila je brigu o odabiru, pohrani, zaštiti i pristupu digitalnim inačicama izvornika muzejske, knjižnične i fotografske građe u cilju sadržajnog obogaćivanja repozitorija, kao i promicanja vrijednosti kulturne i umjetničke baštine o kojoj skrbi Galerija. Novoobjavljenih je ukupno 430 bibliografskih zapisa s digitalnim objektima, raspoređenim unutar triju virtualnih zbirki: *Zbirka starih majstora Strossmayerove galerije* (119 prinova), *Schneiderov fotografski arhiv* (305 prinova) te *Hemeroteka Strossmayerove galerije* (6 prinova). Redaktura baze provedena je na zapisima 250-tak postojećih objekata (uključujući i objekte zbirki *Katalozi Strossmayerove galerije* i *Zbirka snimki đakovačke katedrale*). Zabilježeno je ukupno 18.389 metapodataka, od toga ispravljeno/promijenjeno 3.049 metapodataka. Kontinuirano se radilo na semantičkom obogaćivanju zapisa iz normativne baze podataka o osobama te zapisa iz baza referenci i napomena. Za svaku je pojedinu virtualnu zbirku, uz umetnuti ilustrativni zapis, kreiran i popratni uvodni tekst vezan uz predstavljanje sadržajne posebnosti jedinica građe okupljenih unutar zbirki. Atraktivan i raznovrstan digitalni opus Galerije u okviru platforme DiZbi.HAZU, promoviran je na predavanju:

- I. Šamec Flaschar, *Strossmayerova galerija starih majstora na portalu DiZbi.HAZU*, 17. Dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica: Digitalna transformacija i knjižnice u posebnim okolnostima, hibridna konferencija, Lovran, 30. rujna – 2. listopada 2021.

Sudjelovanje u nacionalnim projektima i međunarodna suradnja

Knjižnica, Arhiv za likovne umjetnosti i Hrvatski muzej arhitekture surađivali su na projektu Tematski portal *Znameniti.hr*, kojim od studenoga 2019.g. koordinira dr.sc. Koraljka Kuzman Šlogar iz Instituta za etnologiju i folkloristiku, Zagreb.

Program *Znameniti i sport* realiziran je u 2021. temeljem odobrenog programa javnih potreba u kulturi RH. Iz sredstava Ministarstva kulture i medija RH za program *Znameniti i sport* digitalizirano i agregirano je sljedeće: Hrvatski muzej arhitekture - digitalizirao je i unio u repozitorij DiZbi.HAZU građu vezanu uz važne projekte sportske arhitekture arhitekta Ninoslava Kućana, Borisa Magaša i Radovana Nikšića – OAF Ninoslav Kućan, OAF Boris Magaš, OAF Radovan Nikšić - 88 digitalni preslika). Agregaciju je obavila mag. knjižničarstva Anja Tkalec.